

Aftale om styrkelse af socialtilsynet og styrkelse af det økonomiske tilsyn med sociale tilbud

Aftalen om styrkelse af socialtilsynet og styrkelse af det økonomiske tilsyn med sociale tilbud er indgået af regeringen, SF, Radikale Venstre, Enhedslisten og Alternativet. Det var regeringens oprindelige mål at aftalen skulle forhindre, at der fremover kan udtages profit på det sociale område. Sådan er det ikke blevet, i stedet er der lavet en aftale, der på en lang række områder strammer op omkring de krav, der stilles til sociale tilbud og Socialtilsynets rolle i forhold til området.

Nedenfor vil vi fremhæve de mest centrale aspekter af aftalen og knytte nogle bemærkninger til. Det skal dog allerede her understreges, at der er tale om en aftale, der på en række områder blot opstiller overordnede krav og modeller. Der forestår med andre ord et betydeligt implementeringsarbejde, og afhængigt af hvordan det falder ud, vil enkelte dele også kunne få et indhold, da afviger væsentligt fra det vi kan se i dag. Det understreges blot for at fortælle, at dette er en beskrivelse af aftalen på den foreliggende grundlag.

Aftalen er opdelt i to dele. Den første handler om en generel styrelse af Socialtilsynet den anden om en styrkelse af det økonomiske tilsyn.

Del 1 – Styrkelse af Socialtilsynet.

Ensartethed

Socialstyrelsen skal fremover have mere fokus på at skabe ensartethed i de fem socialtilsyn. Hermed forsøger man at løse nogle af de udfordringer, der har været med at forskellige socialtilsyn har grebet ensartede problemer an på forskellig vis, noget der naturligvis er grundlæggende problematisk, da vi har en forventning om en ensartet retspraksis i Danmark. Udfordringen her er, at man fastholder Socialtilsynet som fem selvstændige kommunale enheder – og det vil alt andet lige trække i den modsatte retning.

Specialistfunktioner

For at sikre kvaliteten på særlige indsatsområder, gøres det muligt, at der etableres specialistfunktioner i Socialtilsynet. Det betyder, at særlige funktioner kan opbygges i et af de fem socialtilsyn, der efterfølgende varetager den funktion på tværs af hele landet.

Det handler konkret om følgende områder:

- BPA området

- Godkendelse af og tilsyn med private sociale tilbud, der indgår i koncerner eller koncernlignende konstruktioner.
- Godkendelse af og tilsyn med sikrede døgninstitutioner og særligt sikrede afdelinger.
- Godkendelse af og tilsyn med pladser på efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling, når skolen har flere end otte pladser til anbringelse.

Her hæfter Selveje Danmark sig ved at man ikke lægger op til en samling af det økonomiske tilsyn. Det er problematisk og grundlæggende stridende mod ønsket om øget økonomisk gennemsigtighed, da erfaringen viser, at Socialtilsynet i dag har meget vanskeligt ved at føre et økonomisk tilsyn i forhold til bl.a. kommunale tilbud.

Styrkede reaktionsmuligheder og øget kommunikation mellem forskellige tilsyn

Aftalen betyder, at mulighederne for at sætte et socialt tilbud under skærpet tilsyn udvides samtidig lægges der op til at tilbud fastholdes af det oprindelige Socialtilsyn 1 år efter tilbuddet er flyttet. Det sidste for at forhindre tilsynsshopping. Det er samtidig aftalt, at der skal være en bedre dialog mellem forskellige tilsyn, således at bekymrende forhold deles på tværs af tilsyn. Bekymringen i forhold til disse aspekter retter sig primært mod det enkelte tilbuds retssikkerhed, for ligesom det kan være fornuftigt at gribe ind overfor tilbud, hvor der er problemer, så gør det modsatte sig jo gældende i forhold til de langt flere tilbud, hvor det ikke er relevant. De balancer vil Selveje Danmark have i fokus i det videre arbejde.

Fokus på vikarer

Partierne bag aftalen ønsker, at der sættes fokus på sociale tilbuds anvendelse af vikarer og ikke fastansat personale. Derfor vil man i kvalitetsmodellen skulle indarbejde en ny indikator, der sætter fokus på netop det forhold, og på hvorvidt det sikres, at eventuelle vikarer mv. har de fornødne faglige kvalifikationer.

Del 2 – Styrkelse af det økonomiske tilsyn

Sammenhæng mellem pris og kvalitet

Der i forhold til økonomien et særligt fokus på de rent private tilbud, der i modsætning til offentlige og selvejende tilbud, kan trække penge ud af tilbuddet som profit. Da det ikke lykkes at gennemfører et egentligt forbud mod profit, har man i aftalen i stedet opstillet et krav om Socialtilsynet skal forholde sig til

sammenhængen mellem pris og kvalitet. Umiddelbart vil de fleste nok være enige i at det er vigtigt, at de to elementer hænger sammen, men i praksis vil der opstå en række problemer knyttet til det simple faktum, at mens prisen er relativt enkelt at fastslå, så er kvalitet ikke nødvendigvis det samme.

Øget gennemsigtighed i økonomien

Netop en øget gennemsigtighed i økonomien er et område vi i Selveje Danmark har arbejdet aktivt med de seneste år. Af den grund er det også meget positivt, at følgende fremgår af aftalen ” For at sikre transparens i både offentlige og private tilbuds økonomi...”. Det er med andre ord gennemsigtighed i alle tilbud, der er fokus på, og derfor også alle tilbud, der med aftalen forpligtes til at indberette forskellige regnskabsnøgletal. Det er ganske positivt, men samtidig så kræver det også, at Socialtilsynet har kapaciteten til at forholde sig til de nøgletal, og det kan for offentlige tilbud være meget vanskeligt, da tilsynet her ikke har et revideret regnskab at læne sig op ad. Den udfordring vil vi i Selveje Danmark have megen fokus på.

Fokus på løn og større istandsættelser

Med aftalen ønsker aftaleparterne at Socialtilsynet skal forholde sig til såvel løn som større istandsættelser. Blandt andet ved at sidstnævnte skal godkendes af tilsynet. Det rejser en lang række spørgsmål, der foreløbig er uafklarede; hvad er en større istandsættelse, koster det noget, hvad skal offentliggøres, spiller GDPR reglerne ind, osv. De spørgsmål og mange flere vil være afgørende, at finde svar på i forbindelse med implementeringen af aftalen.

Koncerner og koncernlignende konstruktioner

I forhold til disse vil der fremover være et skærpet fokus på den samhandel, der pågår internt i organisationen, hvilket også er årsagen til at netop det område vil være et af de specialistområder der er omtalt ovenfor. Udfordringen her knytter sig til, at mange selvejende organisationer traditionelt har fået en sådan struktur, det skyldes for mange selve selvejets natur. Så den måde man tilsynsmæssigt vil gribe de organisationer an, vil tillige skulle forstå det unikke ved netop non-profit sektoren, og det bliver det fokus vi i Selveje Danmark vil have i dialogen omkring implementeringen på dette område.

Personligt drevne virksomheder

Aftaleparterne ønsker ikke personligt drevne tilbud på socialområdet. De gives derfor en frist til udgangen af 2024 til at lade sig omlægge til selvejende institutioner eller kapitalselskaber.

Fokus på ledelse og bestyrelser

Man ønsker med aftalen politisk at sikre, at såvel ledelse og bestyrelser har de rigtige kompetencer til at løfte den faglige og ledelsesmæssige opgave, der knytter sig til rollen. Det betyder, at der i forhold til private tilbud stilles krav om bl.a. en medarbejderrepræsentant. Som aftalen er formuleret, synes den primært at rette sig mod de private tilbud – ikke de selvejende. Men også de selvejende skal naturligvis have et tilsvarende fokus på kvalitet. Udfordringen her kan dog helt konkret være den, at bestyrelsessammensætningen i mange selvejende organisationer (fonde) er defineret i vedtægterne og de lader sig ikke umiddelbart lige ændre, da det formentlig tillige vil blive betragtet som en væsentlig ændring.

Dette var en kortere beskrivelse af de mest centrale dele af aftalen om styrkelse af socialtilsynet og styrkelse af det økonomiske tilsyn med sociale tilbud. Der udestår som nævnt under de enkelte punkter en række centrale mellemregninger, og dem vil vi i Selveje Danmark sammen med bestyrelsen have et klart fokus på, og I vil som medlemmer naturligvis blive holdt løbende orienterede.